

SLOVENSKÁ REPUBLIKA

UZNESENIE

Ústavného súdu Slovenskej republiky

III. ÚS 261/2021-15

Ústavný súd Slovenskej republiky v senáte zloženom z predsedu senátu Roberta Šorla (sudca spravodajca) a sudcov Petra Straku a Martina Vernarského v konaní podľa čl. 127 Ústavy Slovenskej republiky o ústavnej sťažnosti sťažovateľky [REDAKOVANÉ], [REDAKOVANÉ], [REDAKOVANÉ], zastúpenej AK MS s. r. o., Galandova 3, Bratislava, proti uzneseniam (i) Okresného súdu Banská Bystrica č. k. 14Ca/13/2019 z 21. decembra 2020, (ii) Okresného súdu Banská Bystrica č. k. 14Ca/26/2019 z 21. decembra 2020, (iii) Okresného súdu Košice I č. k. 12Ca/2/2019 zo 14. januára 2021, (iv) Okresného súdu Košice I č. k. 15Ca/4/2019 z 20. januára 2021, (v) Krajského súdu v Košiciach č. k. 3Co/33/2020 z 9. februára 2021 a (vi) Krajského súdu v Košiciach č. k. 3Co/23/2020 z 9. februára 2021 takto

rozhodol:

Ústavnú sťažnosť **odmieta**.

Odôvodnenie:

I.

1. Sťažovateľka sa ústavnou sťažnosťou doručenou ústavnému súdu 15. marca 2021 domáha vyslovenia porušenia základného práva podľa čl. 46 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky a čl. 36 ods. 1 Listiny základných práv a slobôd a práva na spravodlivé súdne konanie podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd uzneseniami všeobecných súdov v civilnom spore, ktoré navrhuje zrušiť a veci vrátiť súdom na ďalšie konanie.

II.

2. Sťažovateľka je ako organizácia kolektívnej správy žalobkyňou v konaniach na všeobecných súdoch, pričom sa proti rôznym žalovaným domáha náhrady bezdôvodného obohatenia v dôsledku neoprávneného použitia autorských diel. V týchto súdnych konaniach oznámil intervenient (LITA, autorská spoločnosť, ďalej len „intervenient“), rovnako ako sťažovateľka organizácia kolektívnej správy, vstup do týchto konaní na stranu žalovaných, tvrdiac, že na výsledku sporov medzi sťažovateľkou a žalovanými má právny záujem, keďže pokiaľ by bola sťažovateľka úspešná, došlo by tým k bezdôvodnému obohateniu sťažovateľky na úkor jeho a ním zastupovaných autorov.

3. Sťažovateľka vstup intervenienta do konaní namietla nedostatkom naliehavého právneho záujmu s tým, že nárok intervenienta je samostatný a nemožno ho uplatniť v sporoch sťažovateľky

a žalovaných. Podľa sťažovateľky intervenient zastupuje iných nositeľov práv a výsledok sporu nie je preto spôsobilý narušiť hmotnoprávny vzťah intervenienta a žalovaných. Napriek tejto argumentácii sťažovateľky všeobecné súdy v napadnutých rozhodnutiach dospeli k záveru, že intervenient má na výsledku sporu právny záujem, a preto je jeho vstup na stranu žalovaných v jednotlivých konaniach prípustný (napadnuté rozhodnutia I, II, IV), návrh sťažovateľa na nepripustenie vstupu intervenienta sa zamietá (napadnuté rozhodnutie III), resp. pripúšťa sa vstup intervenienta do konania na strane žalovaného (napadnuté rozhodnutie VI). Z odôvodnení napadnutých uznesení je zrejmé, že všeobecné súdy vychádzajú z argumentácie intervenienta, ktorý tvrdí, že priznaním nároku sťažovateľky voči žalovaným by mohlo dôjsť k obohateniu sťažovateľky na jeho úkor alebo žalovaní by mohli spochybníť dohody o urovaní, ktoré boli uzavreté medzi intervenientom a žalovanými. Práve v tom súdy vidia právny záujem intervenienta a nestotožňujú sa s argumentáciou sťažovateľky o tom, že jeho vstup bude viesť k popretiu princípu rýchlosti a hospodárnosti konania.

III.

4. Sťažovateľka považuje napadnuté rozhodnutia za nezákonné a svojvoľné. Osobitne konštatuje, že na rozhodnutia všeobecných súdov, a to aj procesnej povahy treba klásť prísne požiadavky, ktoré vyplývajú z práva na súdnu ochranu a práva na spravodlivý proces. Sťažovateľka žiada posúdenie ústavnej akceptovateľnosti aplikácie práva v napadnutých rozhodnutiach, keďže právny záujem intervenienta nebol odôvodnený alebo dôvody sú v rozpore s ustálenou judikatúrou. Rozhodnutiami všeobecných súdov dochádza k porušeniu právnej istoty a princípu legitímneho očakávania, keď o obsahovo zhodných oznámeniach o vstupe do konania a k nim podaných návrhoch je všeobecnými súdmi rozhodované rozdielne.

5. Sťažovateľka zvyrazňuje svoje postavenie organizácie kolektívnej správy autorských práv. Ďalej poukazuje na účel intervencie v civilnom spore, pričom dospieva k tomu, že ňou uplatnený nárok nie je závislý od nároku intervenienta a rozhodnutie o jej žalobe nemôže narušiť hmotnoprávny vzťah intervenienta a žalovaného. V tejto súvislosti poukazuje na záver odvolacieho súdu, ktorý v rozhodnutiach vo veci samej dospeš k záveru, že je rozdiel medzi oprávnením udeleným organizácii kolektívnej správy intervenienta na strane jednej a sťažovateľky na strane druhej.

6. Sťažovateľka poukazuje na to, že napadnutým rozhodnutiam chýba racionálne odôvodnenie, akým spôsobom bude rozhodnutie predurčovať právny vzťah intervenienta a žalovaného a aký prípadný sekundárny spor intervenientovi hrozí. Následne poukazuje na odôvodnenia rozhodnutí, ktorým uniká podstata sporu a ktoré nespĺňajú kvalitatívne požiadavky riadneho odôvodnenia. Pritom poukazuje na to, že následky rozhodnutí nemožno napraviť inak ako ich zrušením.

IV.

7. Ústavný súd nie je opravnou inštanciou všeobecných súdov (I. ÚS 31/05) a v zásade nemá právomoc preskúmať skutkové zistenia a právne názory všeobecných súdov, ktoré pri výklade a uplatňovaní obyčajných zákonov vytvorili skutkový a právny základ ich rozhodnutí. Kompetenciou ústavného súdu je v prípadoch napadnutia rozhodnutí všeobecných súdov kontrola zlučiteľnosti účinkov interpretácie a aplikácie právnych noriem a postupu, ktorý im predchádzal,

so základnými právami. Preskúmanie rozhodnutia všeobecného súdu v konaní pred ústavným súdom má opodstatnenie len v prípade, ak v konaní, ktoré mu predchádzalo, alebo samotným rozhodnutím došlo k porušeniu základného práva. Skutkový stav a právne závery všeobecného súdu sú predmetom kontroly zo strany ústavného súdu vtedy, ak by prijaté právne závery boli zjavne neodôvodnené alebo arbitrárne, a tak z ústavného hľadiska neospravedlňiteľné a neudržateľné, čím by mali za následok porušenie základného práva alebo slobody (IV. ÚS 43/04).

8. Vzhľadom na to, že napadnuté uznesenia nemajú meritórny charakter a ide o procesné rozhodnutia, ktorými sa určuje okruh na konaní zúčastnených osôb, treba uviesť, že ústavná sťažnosť je na rozdiel od tradičných, zdola budovaných opravných prostriedkov skonštruovaná dodatočne zhora, aby pokryla rozhodnutia a zásahy verejnej moci v ich celej šírke a rozmanitosti. Univerzálnosť ústavnej sťažnosti umožňuje prieskum širokého rozsahu rozhodnutí a postupov všeobecných súdov (II. ÚS 50/2015, II. ÚS 356/2016). Na strane druhej sa intenzita prieskumu prispôsobuje typu napadnutého rozhodnutia, pričom treba vnímať stav veci nielen v čase rozhodovania, ale aj v jej procesnom vývoji, ktorý následne môže viesť k realizácii základných práv sťažovateľa.

9. Z pohľadu sťažovateľkou namietaného porušenia základných práv si preto treba nastoliť otázku, či pripustením intervenienta sa sťažovateľke zabraňuje alebo výrazne sťažuje realizácia jej práv v prebiehajúcom civilnom spore. Sťažovateľka v konaniach vystupuje ako žalobkyňa proti žalovaným a uplatňuje si voči nim finančné plnenie. Pripustenie vstupu intervenienta na stranu žalovaných pre ňu znamená to, že súd sa pri rozhodnutí vo veci samej bude musieť vysporiadať nielen s prostriedkami procesnej obrany žalovaných, ale aj s prostriedkami procesnej obrany intervenienta. Pripustenie intervencie preto môže viesť k tomu, že konanie bude vedené pomalšie a s väčšími nákladmi sťažovateľky, no v konečnom dôsledku súdy budú musieť rozhodnúť o uplatnených nárokoch sťažovateľky. Pripustenie intervenienta však nebude viesť k zmareniu alebo k výraznému zhoršeniu prístupu sťažovateľky k súdu v ústavnoprávnom význame. Z pohľadu sťažovateľky by porušením jej základného práva bol akýkoľvek procesný postup všeobecného súdu, ktorý by viedol k jeho ďalším úkonom, ktoré by neboli v súlade s jej predstavami o rýchlosti a hospodárnosti konania.

10. Rovnako sa nemožno stotožniť s argumentáciou sťažovateľky o tom, že napadnuté rozhodnutia všeobecných súdov nemajú žiaden racionálny základ, a preto sú arbitrárne. Podstatou tvrdení intervenienta je to, že žaloby sťažovateľky voči žalovaným sú nedôvodné, keďže sťažovateľkou uplatnené právo voči žalovaným v skutočnosti nie je právom sťažovateľky, ale právom intervenienta. Z toho je zrejmé, že intervenient si svojím vstupom do konania bráni svoje domnelé hmotné práva, a preto má právny záujem na výsledku konania, keďže rozhodnutie o tom, že jeho domnelé právo nepatrí jemu, ale sťažovateľke, môže viesť k zhoršeniu jeho právneho postavenia. V tejto súvislosti možno uviesť, že zákonná úprava slovenského procesného práva nepozná inštitút hlavnej intervencie, ktorá umožňuje tretím subjektom, ktoré si robia nárok či už celkom alebo čiastočne na vec alebo právo, o ktorom prebieha konanie medzi inými osobami, aby si podali žalobu proti týmto účastníkom (napr. § 91a českého Občianskeho súdneho poriadku).

11. Práve v tejto súvislosti sa javí, že rozhodnutie o pripustení intervenienta na stranu žalovaného je vhodným vyplnením nedostatku inštitútu hlavnej intervencie v našom procesnom kódexe. Inak by si intervenient mohol svoje práva uplatniť len podaním samostatnej žaloby

proti žalovanému, ktorou by sa proti nemu domáhal svojho práva, o ktorom sťažovateľka tvrdí, že ide o jej právo. I v prípade takýchto dvoch samostatných sporov, jednom sťažovateľky proti žalovanému a druhom intervenienta proti žalovanému, by sa sťažovateľka musela vyrovnat' s tým, že uplatnenie jej práva bude zaťažené námietkou, že nie ona, ale intervenient je subjektom tohto práva. I v takomto prípade by musela legitímne očakávať, že obe veci sa spoja do jedného konania, ktoré z jej subjektívneho pohľadu neprebehne rovnako rýchlo a hospodárne ako v prípade typického konania žalobcu a žalovaného nezataženého tvrdeniami tretieho subjektu o jeho práve.

12. V tejto súvislosti neobstojí ani námietka o nízkej argumentačnej úrovni napadnutých rozhodnutí pri vysporiadaní sa s otázkou, či intervenient je alebo nie je subjektom práv, ktorých sa sťažovateľka domáha proti žalovaným. Rozhodnutie o tejto otázke bude predmetom rozhodnutia vo veci samej. Napadnuté rozhodnutia vyjadrujú len potencialitu existencie práv intervenienta s tým, že v konečnom dôsledku táto otázka bude zodpovedaná v rozhodnutí vo veci samej. Práve v rozhodnutí vo veci samej budú musieť nájsť vyjadrenie sťažovateľkou označené základné práva, ktoré nevyhnutne budú musieť korešpondovať aj s dodržaním základných práv intervenienta a žalovaných.

13. Posledná námietka sťažovateľky vychádza z toho, že rozhodnutiami všeobecných súdov dochádza k porušeniu právnej istoty a princípu legitímneho očakávania, keď o obsahovo zhodných oznámeniach o vstupe do konania a k nim podaných návrhoch na nepripustenie je v súčasnosti rozhodované všeobecnými súdmi rozdielne. K tomu treba uviesť, že konanie o ústavnej sťažnosti primárne neslúži zjednocovaniu súdnej praxe všeobecných súdov. Prípadný názor ústavného súdu k právnej otázke, ktorej základom je podústavné právo, je len vedľajším produktom konania o ústavnej sťažnosti, ktoré primárne smeruje k ochrane základných práv sťažovateľa. Zjednocovanie právnych názorov všeobecných súdov, osobitne v otázkach ich procesných postupov, je úlohou všeobecných súdov, osobitne odvolacích a dovolacích inštancií. Skutočnosť, že zákonné právo proti množstvu procesných rozhodnutí všeobecných súdov opravné prostriedky nepripúšťa, je na strane jednej prejavom toho, že takéto rozhodnutia spravidla nemôžu byť zdrojom porušenia práva na spravodlivý proces v jeho ústavnoprávnej rovine. Na strane druhej však tento prístup neznamená, že ústavný súd by mal byť zjednocovateľom súdnej praxe práve v týchto, z pohľadu základných práv okrajových procesných otázkach.

14. Žiadna zo sťažovateľkou tvrdených námietok nevedie k možnosti zistenia porušenia ňou označených základných práv, a preto bola jej ústavná sťažnosť podľa § 56 ods. 2 písm. g) zákona č. 314/2018 Z. z. o Ústavnom súde Slovenskej republiky a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov odmietnutá ako zjavne neopodstatnená.

P o u č e n i e : Proti tomuto rozhodnutiu ústavného súdu nemožno podať opravný prostriedok.

V Košiciach 30. marca 2021

Robert Šorl
predseda senátu